

Yxor från stenåldern har hittats på ett antal platser i Tinnerö-området. De äldsta är bortåt 6000 år gamla och representeras här ovan av en s.k. spetsnackig yxa, t.h. Den slipade flintyxan t.v. är en riktig huggyxa som liknar den som hittats på Tinnerö gårds marker. Den kallas tjocknackig och är ca 5000 år gammal.

De som använde dessa stenyxor var de första bönderna i området. Det innebär att de bönder som arbetade i Tinnerö-området under kartans tid hade ungefär 100 generationer bönder före sig. Inte underligt då att jordbruket så starkt präglar landskapet som kartan visar, redan för 1700 år sedan.

Föremålet till höger är en svagt årtad liten bronskniv, ansedd som rakkniv. Den är från bronsåldern och påträffades av en slump i ett trädgårdsland vid Jonsberg, Åsmestad på 1930-talet. Den låg då tillsammans med ytterligare bronsföremål, som tyvärr försvunnit sedan dess. Lägg märke till den fantasi-eggande ornamentiken på denna ca 2800 år gamla kniv!

Här ovan ser du en liten kniv, funnen i en grav i Domprostehagen (Raå 85) vid utgrävning 1992. Den är från romersk järnålder, dvs kartans tid. Den som begravs - kanske ägaren till kniven - bodde strax intill begravningsplatsen, vilket var det normala.

En sådan kniv har många användningsområden; märk likheten med vår tids matknivar! Ett skaft med övertag har suttit fast på den tänge som sticker ut till vänster på knivbladet.

Till vänster:

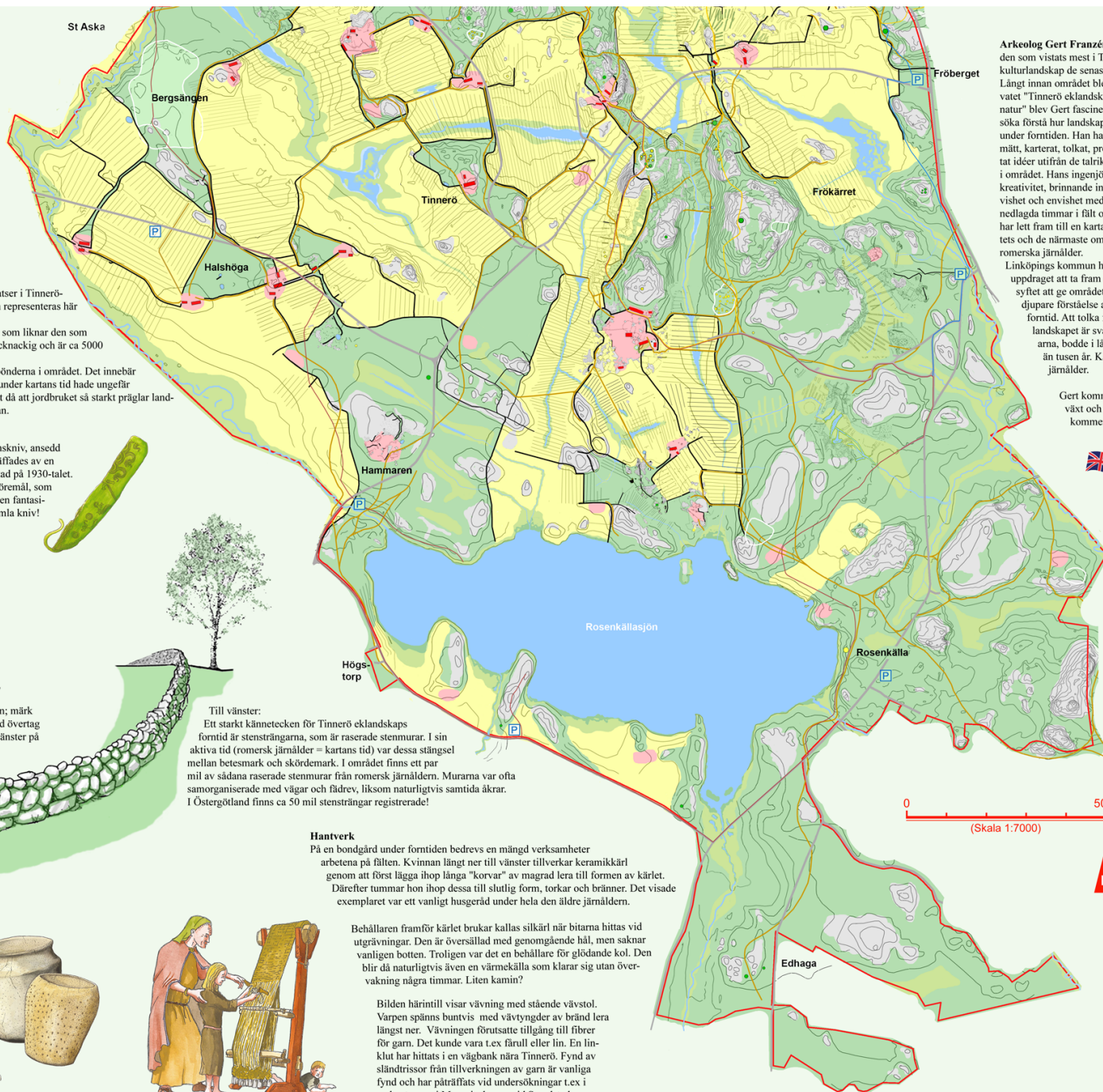
Ett starkt kännetecken för Tinnerö eklands kaptans forntid är stensträngarna, som är raserade stenmurar. I sin aktiva tid (romersk järnålder = kartans tid) var dessa stängsel mellan betesmark och skördemark. I området finns ett par mil av sådana raserade stenmurar från romersk järnålder. Murarna var ofta samorganiserade med vägar och färdrev, liksom naturligtvis samtida åkrar. I Östergötland finns ca 50 mil stensträngar registrerade!

Hantverk

På en bondgård under forntiden bedrevs en mängd verksamheter arbetena på fälten. Kvinnan långt ner till vänster tillverkar keramik till genom att först lägga ihop långa "korvar" av magrad lera till formen av kärlet. Därefter tummar hon ihop dessa till slutlig form, torkar och bränner. Det visade exemplaret var ett vanligt hushållsgeråd under hela den äldre järnåldern.

Behållaren framför kärlet brukar kallas silkärl när bitarna hittas vid utgrävningar. Den är översädd med genomgående hål, men saknar vanligen botten. Troligen var det en behållare för glödande kol. Den blir då naturligtvis även en värmekälla som klarar sig utan övervakning några timmar. Liten kamin?

Bilden härintill visar vävning med stående vävstol. Varpen spinnas buntvis med vävtygder av bränd lera längst ner. Vävningen förutsatte tillgång till fibrer för garn. Det kunde vara t.ex. fårull eller lin. En lin-klut har hittats i en vägbank nära Tinnerö. Fynd av sländrissor från tillverkningen av garn är vanliga fynd och har påträffats vid undersökningar t.ex. i en husterrass i Magasinshagen vid Smedstad.

Arkeolog Gert Franzén är sannolikt den som vistats mest i Tinnerö forntida kulturlandskap de senaste decennierna. Långt innan området blev naturreservat "Tinnerö eklands kaptans kultur och natur" blev Gert fascinerad av att försöka förstå hur landskapet användes under forntiden. Han har inventerat, mätt, kartat, tolkat, provat och förkastat idéer utifrån de talrika lämningarna i området. Hans ingenjörbakgrund, kreativitet, brinnande intresse och envishet och envishet med tusentals nedlagda timmar i fält och skrivbordet har lett fram till en karta över reservatets och de närmaste omgivningarnas romerska järnålder.

Linköpings kommun har gett Gert uppdraget att ta fram kartan med syftet att ge områdets besökare en djupare förståelse av områdets forntid. Att tolka forntiden i landskapet är svårt och något absolut facit finns inte. De som byggde stensträngarna, bodde i långhusen och ligger begravda i gravfälten har varit döda i mer än tusen år. Kartan är Gert Franzéns initierade tolkning av områdets romerska järnålder.

Gert kommer att förklara och beskriva ytterligare kring kartans framväxt och tankar och överväganden som ligger till grund för den. Detta kommer successivt att presenteras på www.franzark.com

Tinnerö eklands kaptans inkluderar ett av Sveriges främsta exempel på fossilt odlingslandskap från järnåldern. Kartan är en rekonstruktion av kulturlandskapet under romersk järnålder, utifrån lämningar, topografi, markegenskaper och erfarenhet av hur ett sådant fornländskap var anordnat.

I området har vi synnerligen väl bevarade lämningar från den äldre järnålderns odlingslandskap. Vidsträckt hagmarker med omfattande stensträngssystem med fossila åkrar, husterrasser, gravfält, ensamliggande stensättningar och ett stort antal boplatser från denna tid. Området är relativt opåverkat av aktiviteter från senare tid då det mest tjänat som betesmark och under 1900-talet som militärt övningsområde.

Betesmark	Hägnad, stängsel, vanligen som enkeltmur av sten, idag stensträng
Inägomark	Vägsträckning, förhistorisk Stensatt brobank Väg m. trästaket Fågåta mellan två stenmurar
Äldre Inägomark	Våt mark med vattenspegel
Yngre Inägomark	Vattendrag, mindre Berg, blockterräng
Äldre järnåldersgravfält	Gårdsplats, romersk järnålder /folkvandringstid
	Gårdsplats, förromersk eller äldre
	Gårdsplats, yngre jå eller yngre
	Gravar, förromersk jå, eller äldre
	Gravar, romersk jå /folkvandringstid
	Vattenhål
	Tinnerö stigar
	Östgötaleden
	Väg, nutida. P-plats
	Reservatsgräns

